

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės
administracijos direktoriaus
2017 m.rugpjūčio 30 d.
Įsakymu Nr.30-2144

PATVIRTINTA

Vilniaus Žaliakalnio darželio-mokyklos
Direktorės T.Urbonienės
2017 m. lapkričio 16 d.
Įsakymu Nr. V-47

VILNIAUS ŽALIAKALNIO DARŽELIO-MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

2017 m.

Programą rengė:

Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R.Pūrienė
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojos:
L.Makovska, G.Gedroit, O.A.Stankevič

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	5
III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	7
IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS.....	7
V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	30
VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI.....	31
VII. PRIEDAI.....	32

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas. Vilniaus Žaliakalnio darželis-mokykla - viešasis juridinis asmuo, turintis savo antspaudą ir savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Vaiko teisių konvencija, LR vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo koncepcija ir kitais vaikų ugdymą reglamentuojančiais aktais, Švietimo ir mokslo ministerijos ir steigojo priimtai teisės aktais, įstaigos nuostatais, vidaus darbo taisyklėmis bei darbuotojų pareiginiiais aprašais.

Steigėjas – Vilniaus miesto savivaldybė.

Mokyklos tipas – darželis-mokykla, vykdanči pradinio, priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo programas.

Įstaigos adresas – Pergalės g. 22, Vilnius, LT-11-203; telefonas 267-1626, 267-2508; el. paštas rastine@zaliakalnio.vilnius.lm.lt

Įstaigoje veikia: 4 ikimokyklinio amžiaus vaikų grupės, 2 priešmokyklinio ugdymo grupės ir 7 1-4 klasių komplektai. Darželyje visos grupės dirba 10,5 val., viena budinti grupė -12 val.

Vaikai ir jų poreikiai. Įstaigos ikimokyklinio ugdymo grupėse ugdomi 84 vaikai, o priešmokyklinio ugdymo grupėse-33 vaikai.

Ikimokyklinio amžiaus vaikai – smalsūs mažyliai, kurie stebi juos supantį pasaulį ir kartoja viską, ką jame išvysta. Jie daug klausinėja, pilni energijos, nori žaisti, mokytis, bėgioti, kuo daugiau sužinoti ir patirti. Ikimokyklinukų ugdymas turi nepaprastai didelę įtaką vaiko savęs pažinimui, santykių su aplinkiniais ir gebėjimų pažinti pasaulį formavimuisi. Siekiant kokybiško ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) labai svarbu užtikrinti jų emocinį ir fizinį saugumą, suteikti galimybę veikti raidą skatinančioje aplinkoje ir jaustis bendruomenės nariais, patenkinant ugdytinių smalsumą, atsižvelgiant į kiekvieno individualumą.

Atsižvelgiant į mūsų įstaigos daugiakalbės aplinkos ypatumus ir lankančių ugdytinių individualumą, išskiriami svarbiausi vaikų poreikiai:

- ✓ *fizinio, psichologinio saugumo ir priežiūros;*
- ✓ *pažinimo bei raidą atitinkančios veiklos;*
- ✓ *tam tikrų ribų ir pažįstamos aplinkos;*
- ✓ *saviraiškos ir kūrybiškumo;*
- ✓ *judėjimo;*
- ✓ *bendravimo;*
- ✓ *kitakalbių vaikų socializacijos;*
- ✓ *pripažinimo ir reikšmingumo;*
- ✓ *gabių vaikų atsiskleidimo ir jų gebėjimų tobulėjimo;*
- ✓ *nepalankioje aplinkoje augančių vaikų harmoningo vystymosi.*

Įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa garantuoja vaikams galimybę rinktis veiklą pagal interesus ir poreikius, interesus bei poreikių plėtojimąsi ir naujų atradimą, konkrečiam amžiaus tarpsniui svarbių vaiko gebėjimų nuoseklų ugdymą(si). Darželyje kuriama jauki, saugi, estetiška aplinka, pritaikyta vaikų poreikiams. Bendruomenės nariai jaučiasi saugūs, pasitiki vieni kitais. Darželyje veikla atliepia vaikų ugdymosi poreikius, interesus bei galimybes, yra tikslinga ir veiksminga, įvairi ir kūrybinga. Ugdymo metodai, būdai, formos parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius. Visa darželio-mokyklos bendruomenė ir šeima bendromis pastangomis tenkina vaikų poreikius, atsižvelgiant į individualaus vaiko asmenybę. Ikimokyklinio ugdymo siekiamybė – padėti vaikui įgyti kasdieniam gyvenimui bei sėkmingam ugdymui(si) mokykloje būtinų kompetencijų: sveikatos saugojimo, socialinių, pažinimo, meninių, komunikavimo.

Pedagogų ir specialistų pasirengimas. Darželyje dirba 12 kvalifikuotų pedagogų, meninio ugdymo vadovas, logopedas ir psichologas. 9 pedagogai turi ilgametę darbo su vaikais patirtį, 2 pedagogai įgiję metodininko kvalifikaciją, 4-vyresniojo pedagogo kvalifikacinę kategoriją. Darželyje dirbantys pedagogai ir specialistai stengiasi pažinti kiekvieno vaiko individualybę, parinkti ir taikyti tinkamas ugdymo strategijas, geba sukurti saugią ugdymo(si) aplinką, mato vaikų ugdymo perspektyvą, geba profesionaliai organizuoti ugdymo ir ugdymosi procesą, palaikyti ir stiprinti vaiko galias, tinkamai vertinti jo pasiekimus bei daromą pažangą. Pedagogai domisi naujovėmis, nuolat tobulina savo kvalifikaciją. Darželyje veikia Vaiko gerovės komisija, kuri atlieka pradinį vaiko specialiųjų poreikių vertinimą; bendradarbiaudama su specialistų komanda ir tėvais aptaria ir sudaro individualius pagalbos vaikui planus, programas, teikia konsultacijas, rekomendacijas ugdytinių tėvams, dirbantiems pedagogams.

Įstaigos savitumas. Įstaigoje ugdomi vaikai nuo 3 iki 7 metų ir grupės sudaromos, atsižvelgiant į vaikų amžių. Įstaigą lankantys specialiųjų poreikių vaikai, turintys nedidelius poreikius, integruojami į bendro ugdymo grupes. Darželyje didelis dėmesys skiriamas vaikų kalbiniam vystymuisi, nes įstaiga yra Naujosios Vilnios mikrorajone, kuriame gyvena daug keliakalbių šeimų. Įstaigoje ugdoma lenkų kalba. Esame įsitikinę kad mažumų šeimos, išsaugojusios savo gimtąją kalbą, gali lengviau bendrauti su giminėmis ir draugais iš kitų šalių. Tokių šeimų vaikai, jeigu jie yra įsisavinę tėvų kalbą, turi daugiau galimybių dalyvauti tėvų kultūriniame pavelde. Tai sustiprina vaikų tapatybės ir bendrumo jausmą.

Kadangi mūsų įstaiga-*mokykla-darželis*, tai nuolat skatiname bendradarbiauti mokinius su ugdytiniais, vykdomi ilgalaikiai projektai: "Mokinukai skaito darželinukams", „Kartu smagiau“.

Įstaiga dalyvauja tarptautinėje ankstyvosios prevencijos programoje „Zipio draugai“, kuri skirta 5–7 metų vaikams. Ši programa siekia pagerinti emocinę vaikų savijautą, padėdama jiems įgyti socialinių ir emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų.

Regiono savitumas. Darželis įsikūręs gražioje vietoje, šalia parko. Netoli įstaigos yra Pavilnių regioninio parko teritorija. Ugdydami vaikus stengiamės, kad vaikai nuolat stebėtų gamtą, augmeniją visais metų laikais, mokėtų ją mylėti ir saugoti. Visai netoli įsikūręs Kultūros centras ir biblioteka padeda ugdyti pažinimo, kalbos ir komunikavimo, socialinę kompetencijas. Netoli veikia Jaunųjų gamtininkų centras, kuriame vaikai turi galimybę pažinti kai kuriuos gyvūnus ir jų gyvenimo būdą. Priešais įstaigą įsikūrę ugniagesiai-gelbėtojai, kurie mielu noru kviečia mūsų ugdytinius apsilankyti ir susipažinti su jų profesija. Įstaiga bendrauja su netoliese esančia Švenčiausios mergelės Marijos Taikos karalienės bažnyčia-taip sukuriamos palankios sąlygos doriniam vaikų ugdymui.

Tėvų lūkesčiai. Rašydami atnaujintą įstaigos ikimokyklinio ugdymo programą stengėmės įsiklausyti į tėvų lūkesčius. Ugdytinių tėveliai tikisi, kad jų vaikas nuolat bus saugioje ir emociškai sveikoje aplinkoje, kad užmegs šiltus santykius su auklėtoja, išmoks bendradarbiauti su grupės vaikais ir spręsti iškilusias problemas be pykčio ir patyčių. Taip pat tėveliai nori, kad jų vaikas ikimokyklinio ugdymo įstaigoje būtų užsiėmęs įdomia ir naudinga jo vystymuisi veikla, galėtų ją laisvai keisti, daug bendrautų savo gimtąja kalba ir nuolat tobulintų kalbinius įgūdžius, plėstų savo žodyną.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Visuminio integralaus ugdymo principas – siekiama įvairių (kūrybinių, pažintinių, fizinių, emocinių) vaiko galių plėtotės, tikslingai formuojant vaiko vertybines nuostatas, jausmus, mąstymą ir elgseną. Užtikrinama visų ugdymo sričių darna.

Humaniškumo principas – vaiko gerovės užtikrinimas. Pripažinti vaiko kaip savarankiškos asmenybės vertingumą, individualumą, siekti suprasti jį, atsižvelgti į jo poreikius, interesus, tėvų lūkesčius, garantuoti jam teisę gyventi pagal prigimtį ir asmeninę patirtį;

Atsinaujinimo principas – ieškoti inovatyvių ugdymo(si) metodų ir būdų, taikyti juos ugdymo procese sudarant palankias sąlygas vaiko kūrybinei raiškai ir iniciatyvai, pozityvioms emocijoms. Nuolat stebėdami vaiko daromą pažangą, numatome tolesnę ugdymo(si) perspektyvą.

Individualizavimo principas – ugdyme vadovautis kiekvieno vaiko asmenybės pažinimu, ugdymo(si) poreikių pripažinimu, numatant veiklas ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis ir tobulėti; padėti vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, galimybes, juos išryškinti bei atskleisti;

Ugdymo(si) aplinkos reikšmingumo principas – sukurti tokią socialinę (išorinę) ir kultūrinę (vidinę) aplinką, kuri užtikrins sėkmingą ugdytinio asmenybės formavimą, gyvenimą ir brandą, jo savimonės ir saviraiškos galimybes.

Meniško principas – meninę veiklą integruojanti į kitas ugdymo veiklas, aktualizuojant meninio ugdymo ir ugdymo menų kryptis, plėtojant ugdymą įtaką vaiko jausmams, dvasinėms vertybėms, protiniams, socialiniams, kultūriniais gebėjimams ir fizinėms savybėms.

Integralumo principas – padėti vaikui atrasti įvairias ugdymosi galimybes ir eiti unikaliu savo raidos keliu. Rasti bendras idėjas, kurios leistų apjungti socialines-emocines-pažinimo raidos galimybes.

Tęstinumo principas – siekti darnaus vaiko perėjimo nuo ankstyvojo ugdymo šeimoje prie ikimokyklinio ugdymo grupėje, užtikrinant nuoseklų ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje. Nuolat siekti palaikyti glaudų šeimos ir įstaigos pedagogų bendradarbiavimą.

Demokratiškumo ir visapusiškumo principas – siekti visapusiškos partnerystės plėtojimo, iniciatyvų derinimo. Demokratiška vaiko ir suaugusio sąveika, kai aktyvus vaikas ir ugdytojas; orientuojamasi į vaiką kaip asmenybę, užtikrinant jo pasirinkimo laisvę veikloje, ugdant atsakomybę už save ir savo veiksmus, nepažeidžiant kitų šalia esančių interesų.

Tautiškumo principas – skatinti vaiko norą pažinti ir perimti tautos ir vietovės papročius, tradicijas, kalbą, kultūrą, puoselėti jo meilę ir pagarbą savo tautos tradicijoms, papročiams, siejant tai su bendra ugdymo kultūra, integruojant tai į kasdieninį vaiko gyvenimą.

Sistemiškumo ir nuoseklumo principas – ugdymas mokslškai pagrįstas: einama nuo lengvo prie sunkaus, nuo žinomo prie nežinomo.

Konfidencialumo principas – garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.

Grižtamojo ryšio - skatinamas šeimos ir auklėtojų keitimasis informacija apie vaiko ugdymą(si), nuolatinis ugdymo proceso vertinimas, auklėtojo veiklos refleksija padedanti analizuoti vaikų pasiekimus ir inspiruojanti kokybinius pokyčius.

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu. Siekiama, kad įstaigos personalas ir šeimos taptų ugdymo proceso partneriai. Sąveikaujant su šeima vadovaujama principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaiko labui.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS

Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiaisiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytiis pradmenis.

UŽDAVINIAI

Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą bei poreikius, užtikrinant saugią, ugdymąsi skatinančią aplinką, dialogiška sąveika grindžiamą tikslingą ugdymą ir spontanišką vaiko ugdymąsi, pasiekti, kad vaikas:

- ✓ Plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save.
- ✓ Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiaisiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.
- ✓ Aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime.
- ✓ Mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.
- ✓ Turėtų sąlygas ugdyti(s) dorines nuostatas, jautrumą žmogui ir visam gyvajam pasauliui, ugdyti(s) pagarbą tėvams (globėjams), artimiesiems, bendraamžiams ir kitiems žmonėms.
- ✓ Patenkintų specialiuosius poreikius.
- ✓

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Sudarant ugdymo turinį siekiama integraliai ugdyti vaikų gebėjimus, įgūdžius, vertybines nuostatas kasdieninės veiklos metu, atsižvelgiant į vaiko amžiaus tarpsnio ypatumus, pagrindine veikla įvardijant žaidimą.

Ugdymo metodai

- ✓ Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuoti kalbinius įgūdžiams, natūraliai sukonzentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą.
- ✓ Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.
- ✓ Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.
- ✓ Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusija – suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.
- ✓ Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.
- ✓ Pažintinės – edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.
- ✓ Sportinės veiklos metodai – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.
- ✓ IKT taikymas – praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas, kompiuteriniai žaidimai.

Organizuojant ugdymo procesą taikomi aktyvūs netradiciniai ugdymo (si) metodai – estafetės, konkursai – žinių patikrinimas su įvairiausiom pertraukėlėmis; situacinis – spontaniškasis ugdymo metodas – ugdymui panaudojamas netikėtai susidariusios situacijos.

Siekiamybė, kad mokymo ir žaidimo **priemonės**:

- ✓ tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, judėti;
- ✓ skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
- ✓ skatintų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybingumą, meninių gebėjimų ugdymą (si).

Priemonių grupės.

- ✓ Aplinkos kūrimas - pedagogai kartu su vaikais ir jų tėvais kuria jaukią, patogią, vaikų amžių ir poreikius atitinkančią bei įvairiapusį ugdymą skatinančią aplinką. Siekiama, kad aplinka skatintų vaiko poreikį judėti, veikti, pažinti, kurtų jaukumą, būtų funkcionali.
- ✓ Mokymo ir žaidimo priemonės (daiktai, žaislai, knygos, įvairios medžiagos ir kt.) – pedagogai siekia, kad mokymo ir žaidimo priemonės atitiktų vaikų amžių, individualius esamus gebėjimus, žadintų norą pažinti, lavintų loginį mąstymą, aktyvų kūrybingumą, norą žaisti drauge.
- ✓ Pažintinės - edukacinės išvykos, renginiai, akcijos, popietės, tradicinės šventės – vaikų veikla, papildanti ugdymo turinį.

Sudarant ugdymo turinį, atsižvelgėme į „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo“ (2014) rekomendacijas. Jis išdėstytas 5 kompetencijų srityse (komunikacinės, pažinimo, sveikatos saugojimo, socialinės, meninės). Kiekviena kompetencija ugdoma orientuojantis į esminius gebėjimus, nuostatas ir vaiko patirtį. Per jas atskleidžiama 18 vaiko ugdymo (si) sričių. Kiekvieną kompetenciją sudaro pagrindinės ir integruojamos ugdymosi sritys. Kompetencijos ugdomos integraliai organizuotos ir spontaniškos vaiko veiklos metu grupėje, lauke, įstaigos renginiuose, išvykose, šeimoje.

Vaiko gebėjimus, vertybines nuostatas ir veiksenas suskirstėme į penkias ugdymo kryptis, kurias sudaro tam tikrų pagrindinių gebėjimų sričių ugdymas bei į visas sritis integruojamų gebėjimų ugdymas:

1. Socialinio ugdymo kryptis - save suvokiančio, oraus vaiko ugdymas.
2. Pažinimo ugdymo kryptis – smalsaus vaiko ugdymas.
3. Sveikatos ugdymo kryptis – sveiko vaiko ugdymas.
4. Meninio ugdymo kryptis - kuriančio vaiko ugdymas.
5. Komunikavimo kryptis – bendraujančio vaiko ugdymas.

Programoje išskirtos ugdymo turinio sudedamosios dalys:

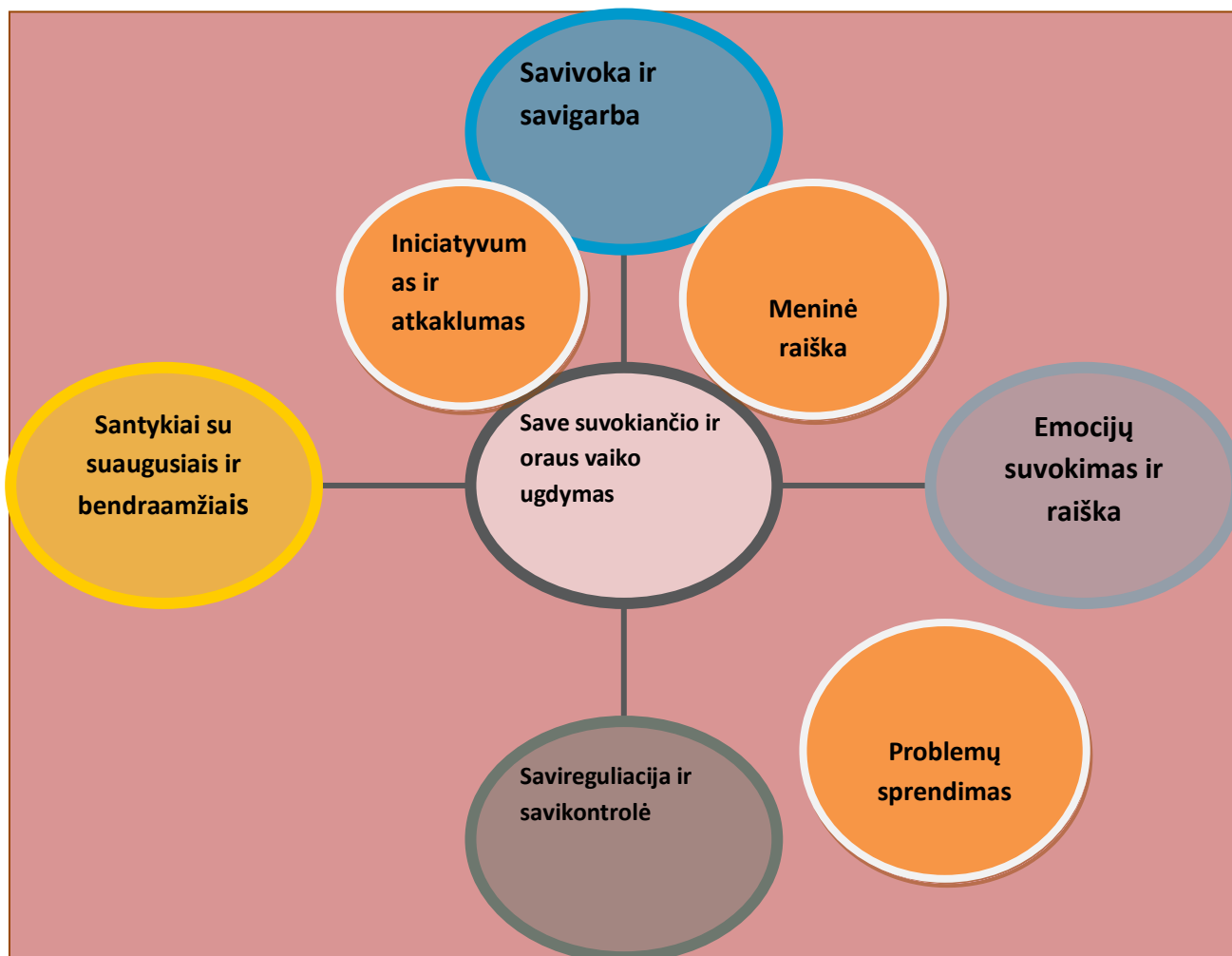
- ✓ Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas;
- ✓ 3-5(6) m. vaikų veiksena;
- ✓ Ugdymo gairės.

1. Skiltyje „Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas“ aprašyta pagrindinė tam tikros ugdymo(si) srities nuostata ir gebėjimas, remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaiko pasiekimų aprašu“.

2. Skiltyje „Veiksena“ numatyta, ką galėtų veikti 3-5(6) m. vaikas, kad įgytų siektinus gebėjimus, žinias, supratimą.

3. Skiltyje „Ugdymo gairės“ siūloma, parodoma, patariama ikimokyklinio ugdymo auklėtojams, kaip galima siekti numatytos vaiko pažangos, t. y. konkrečiame pasiekimų žingsnyje aprašytų vaiko žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Socialinės kompetencijos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys:

Emocijų suvokimas ir raiška

Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais

Savivoka ir savigarba

Socialinės kompetencijos pagalbinės vaiko pasiekimų sritys:

Savireguliacija ir savikontrolė

Iniciatyvumas ir atkaklumas

Problemų sprendimas

Meninė raiška

SAVIVOKA IR SAVIGARBA

Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p>Save vertina teigiamai. Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu), pasako, kad yra berniukas/ mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žino, kas sudaro šeimą, išvardina šeimos narių vardus, papasakoja apie tėvelių darbą. ❖ Kalbėdamas vartoja žodžius „Mano“, „tavo“, „aš berniukas“, „man priklauso“ ir pan. ❖ Pasako, kad yra lietuvis, lenkas ar kt. tautybės, gyvena Lietuvoje, dainuoja himną, atpažįsta herbą, dailės darbeliuose vaizduoja Lietuvos vėliavą, gimto miesto kultūros simbolius: Gedimino pilį, rotušę ir pan. ❖ Kuria Lietuvos žemėlapi su auklėtoja. ❖ Pasakoja apie savo išvaizdą, jos pasikeitimus, pasako savo kūno dalis, kam reikalingos kojos, rankos, nosis ir pan. ❖ Žaidžia „šeimos“ žaidimus, įvardindamas vaidmenis: „mama“, „senelis“, „teta“ ir pan. ❖ Su tėveliais rengia savo šeimos pristatymą. ❖ Atlikęs kai kuriuos darbus, didžiuojasi, kad pavyko, džiaugiasi auklėtojai, tėveliams. ❖ Žaisdamas, diskutuodamas įvertina poelgius, nusako, ką reiškia būti mandagiu, draugišku, rūpestingu ir pan. ❖ Žiūrėdamas animacinius filmukus, klausydamas pasakų nusako gerus ir blogus personažus, jų poelgius.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Užduoti trumpus klausimus apie šeimos narius, jų vardus, darbą. ❖ Paaikinti, kas yra tautybė, tėvynė, parodyti Lietuvos žemėlapi, pagrindinius valstybės simbolius. Padėti vaikams sudėti dėlionę „Lietuva“ ❖ Supažindinti su kūno dalimis ir žaisti įvairius žaidimus, kai reikia parodyti tam tikrą kūno dalį, mokyti eilėraščių, dainelių apie kūno dalis ir juos atlikti su parodomaisiais judesiais. ❖ Pateikti įvairius šeimos žaidimus, vaidybines situacijas, jas aptarti užduodant klausimus. ❖ Aptarti su vaikais skaitomų pasakų, žiūrimų filmukų personažų poelgius, užduodant jiems klausimus.
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	
<p><i>Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta ir įvardina savo emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaisdamas, kūno raiška, mimika imituoja įvairias emocines būsenas. ❖ Žaidžia žaidimus: „Kalbėkime be žodžių“. ❖ Pastebi draugo emocinę būseną: kartu džiaugiasi, paguodžia, paglosto. ❖ Dalyvauja akcijose: „Savaitė be patyčių“, „Padėk mažesniai“, „Globojame paukštelius“ ir pan. ❖ Žaidžia mimikos- nuotaikos žaidimus stebėdamas save veidrodyje, atkartodamas draugo mimiką. ❖ Žaidžia su nuotaikų kortelėmis. ❖ Dalyvauja diskusijose: „Kas gerai ir kas blogai“, klausytų pasakėlių, stebėtų spektaklių, animacinių filmukų aptarimuose.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Parodyti, kaip galima reikšti įvairias emocijas. Organizuoti įvairias akcijas, kurių metu būtų mokoma suprasti kito emocinę būklę, užjausti, kartu pasidžiaugti. ❖ Vesti žaidimus, kurių metu stebimos emocijos, mokyti jas atpažinti.

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

<p><i>Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kartu su auklėtoja kuria grupės susitarimus. ❖ Žaisdamas žaidimus laikosi jų taisyklių. ❖ Pastebi, jei kiti vaikai nesilaiko grupės susitarimų, pats stengiasi jų laikytis. ❖ Stengiasi susitvardyti konfliktinėje situacijoje, prašo suaugusiojo patarimo. ❖ Dalyvauja situaciniuose žaidimuose „Kaip nesusipykti su draugu, mama, tėčiu“. ❖ Žaidžia kortelių žaidimą „Vaikų teisės ir pareigos“.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Padėti sukurti grupės susitarimus, nuolat priminti jų laikytis. ❖ Teikti patarimus konfliktinėse situacijose, mokyt nusiraminti ir ramiai išsakyti savo pyktį, neigiamas emocijas. ❖ Sugalvoti įvairias situacijas žaidimui „Kaip nesusipykti su draugu, mama, tėčiu“

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.</i> <i>Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius, sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dalyvauja situaciniuose žaidimuose „Ką daryti, jeigu...“, „Susipyko du draugai“. ❖ Žaisdamas, bendraudamas pataria draugams ką daryti, jei susiduria su kliūtimis, kartu ieško išeities. ❖ Kartu su auklėtoja varto knygeles, žiūri animacinius filmukus „Du draugai“, „Lapė ir sūris“, „Ožka melagė“ ir pan.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pateikti įvairius situacinius žaidimus, kartu stebėti filmukus, vartyti knygeles, pateikti suvokimo klausimus, į kuriuos atsakydamas vaikas galėtų pagalvoti, kaip spręsti konfliktinę situaciją.

INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

<p><i>Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam išitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Užkalbina į grupę atėjusius svečius, palaiko pokalbį. ❖ Lengvai priima suaugusiojo pasiūlytas priemones, žaidimo būdus, ir pats toliau kuria žaidimą. ❖ Priima daugų kvietimą žaisti, pats siūlo idėjas veikti, deda pastangas, jas įgyvendinti. ❖ Pratęsia pradėtą žaidimą kitą dieną, siūlo draugams jį tęsti.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pastebėti vaiko rodomą iniciatyvą ir ją palaikyti. ❖ Priimti vaiko siūlomus žaidimus, žaisti žaidinimus su vaiku tol, kol jis to nori. ❖ Siūlyti vaiko poreikius atitinkančių priemonių veiklai.

MENINĖ RAIŠKA

<p><i>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Klausosi ir įvardina muzikos nuotaiką, ją nupiešia, išreiškia kūno judesiais, mimika. ❖ Piešia kontrastingų nuotaikų piešinius ir apibūdina jų nuotaiką. ❖ Dėlioja draugystės mandalą, kuria knygelę „Mano grupės draugai ir aš“ (nupiešia pakomentuoja, kuo jis pats / pati ir kiekvienas vaikas skiriasi, ypatingi). Vaidina trumpus etiudus: „Kelionė į teatrą“, „Kviečiu į gimtadienį“, „Draugiški ir nedraugiški nykštukai“.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kurti įvairią muzikinę aplinką, dainuoti vaikui, klausytis įvairios nuotaikos dainų, muzikos kūrinių, skatinti teigiamas emocijas. ❖ Pasikalbėti, kokius potyrius pavyko papasakoti piešiniu, naudojant vienokias ar kitokias dailės raiškos priemones, padėti vaikams suprasti, kas yra gražu. ❖ Paruošti draugystės mandalą iš atskirų, kiekvienam vaikui skirtų detalių, akcentuoti, kad bendras darbas yra lengviau ir greičiau atliekamas. ❖ Inicijuoti trumpų etiudų vaidinimą ir jų aptarimą.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Komunikavimo kompetencijos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys:

Sąrytinė kalba

Rašytinė kalba

Komunikavimo kompetencijos pagalbinės vaiko pasiekimų sritys:

Savireguliacija ir savikontrolė

Meninė raiška

Estetinis suvokimas

SAKYTINĖ KALBA	
Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.</i></p> <p><i>Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dalinasi patirtais įspūdžiais su draugais, auklėtoja. ❖ Žaidžia kūrybinius žaidimus, pasisikirstydami vaidmenimis: mama, pardavėjas, gydytojas, direktorius. ❖ Žaidžia stalo žaidimus: „Daiktai“, „Kas netinka“, „Kur dirba“, „Žaislų parduotuvė“. ❖ Žaidžia loto: „Kas tai?“, „Girdžiu tą patį“. ❖ Žaidžia žaidimus: „Sugauk garsą“, „Koks pirmas tavo vardo garsas“. ❖ Deklamuoja eilėraščius, seka pasakas be galo. ❖ Žaidžia žaidimus: „Didelis-mažas“, „storas- plonas“. ❖ Kuria siužetinius žaidimus: „Teatras“, „Mano svajonė“, „Seku pasaką“. ❖ Žaidžia užsieniečius, kalba jų kalba. ❖ Domisi aplinka, klausinėja „Iš kur“, „Kodėl“, „Kaip auga“ ir pan.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Įpratinti vaikus nuolat, ką bedarytų, dalintis įspūdžiais. ❖ Mokyti kalbėti po vieną paaiškinant, kad reikia kitą išklaudyti, tada pats būsi išklaudytas. ❖ Kasdien žaisti žaidimus, lavinančius vaiko kalbą, nuolat kalbėti apie artimiausios aplinkos daiktus, skatinti vaiko klausinėjimą, palaikyti vaiko norą tarti, kartoti žodžius. ❖ Skatinti vaiką kartoti dainelių, eilėraščių, žaidinimų, pasakėlių tekstų garsus, žodžius, frazes.
RAŠYBINĖ KALBA	
<p><i>Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vartydamas knygeles, ieško savo vardo raidės. ❖ Klausinėja „skaitydamas“ grupėje, gatvėje esančius užrašus, pats bando skaityti. ❖ Gamina knygeles, jas skaito. ❖ Išbandydamas aplinkoje esančias rašymo, vaizdavimo priemones kuria pasakojimą ant smėlio, sniego, lapo. ❖ Džiaugiasi suradęs žinomas raides knygelėje, gatvės reklamose. ❖ Žaidžia žaidimus „Ilgas- trumpas žodis“, „Kiek kartų suplojai“, „Surask tokią pačią raidę“. ❖ Žaisdami siužetinius žaidimus įvardija, kad vilkas- piktas, princesė- graži ir pan. ❖ Nupiešęs piešinį pasirašo ar nukopijuoja savo vardą. ❖ Savo knygelėse prie nupieštų objektų parašo „mama“, „tėtė“. ❖ Žaidžia kortelių žaidimus: „Raidės“, „Raidžių loto“. ❖ Žaidžia pasiūlytus, išmokus pirštukų žaidimus. ❖ Lape ritmiškai atkartoja tą patį ornamentą.

Ugdymo gairės	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sukurti knygų aplinką, kurioje vyktų įvairiapusiškas vaiko susipažinimas su knygutėmis: vartyti, čiupinėti, kramtyti, žaisti, plėšyti. ❖ Skatinti raidžių pažinimą, jų kopijavimą, pasirašinėjimą po dailės darbais, pozityviai vertinti vaio keverzones. ❖ Kurti grupėje kuo įvairesnę raidžių aplinką. ❖ Skaitant knygą rodyti paveikslėlius ir juos aptarti, skaitant knygas ir žaidžiant siužetinius žaidimus skatinti apibūdinti veikėjus, analizuoti jų elgesį.
---------------	--

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

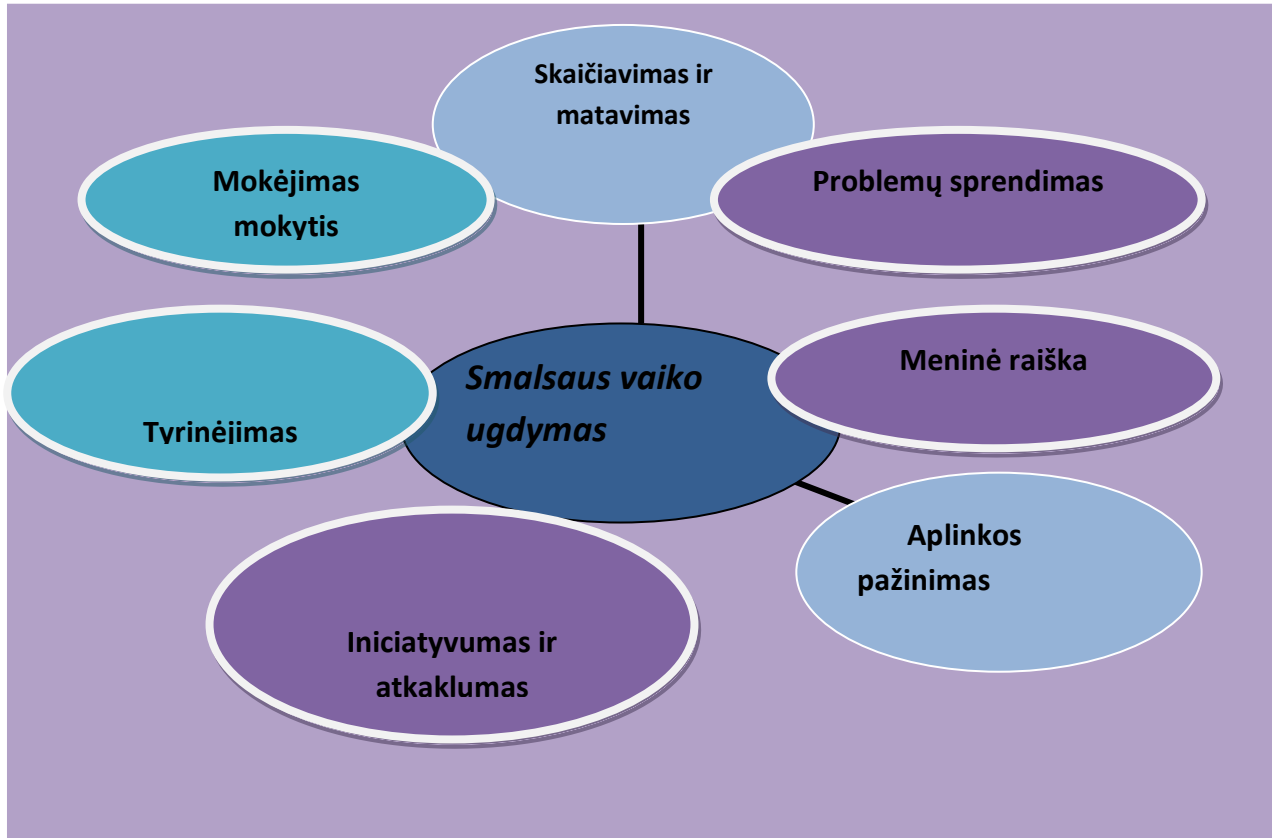
<i>Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsijaudrinęs geba nusiraminti.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Piešia grupinį darbą „Grupės susitarimai“, jį komentuoja. ❖ Žaisdamas pastebi, jei kas nors pažeidžia taisykles, pasako, kodėl reikia jų laikytis. ❖ Vaidybiniuose žaidimuose vartoja mandagumo žodelius, epitetus. ❖ Tariausi su draugais dėl žaidimo vaidmenų, numato eilės tvarką, kada atliks norimą vaidmenį, jei juo nepasidalina.
Ugdymo gairės	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mokyti dirbti grupinį darbą, žaisti pasiskirsčius vaidmenimis. ❖ Skatinti vaikus vartoti žodžius, pasakant, ko jie nori, o ne fizinę jėgą. ❖ Nustatyti vaikui ir jo veiklai būtinus apribojimus ir nuosekliai jų laikytis. ❖ Žinoti ir taikyti kiekvienam vaikui priimtina dienos ritmą, priimtinius nusiramavimo būdus.

ESTETINIS SUVOKIMAS

Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<i>Domisi, gėrasi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Klausosi dainelių, pasakų su emociniais sušukimais, garsažodžiais. ❖ Ryto rate dalinasi įspūdžiais, ką matė ateidamas į darželį, savaitgalio išvykose. ❖ Po pasirodymo grupės spektaklyje, koncerte tėveliams, dalinasi įspūdžiais, džiaugiasi kaip pavyko jam ir kitiems. ❖ Gėrasi savo ir kitų sukurtomis knygelėmis, vertina, pasako, kodėl gražu.

<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Emocionaliai kalbėtis, žaidinti, bendrauti, kad vaikas girdėtų intonacijomis ir jaustų veiksmams reiškiamas emocijas. ❖ Kasdien organizuoti ryto ratą, leidžiant kiekvienam išpasakoti savo įspūdžius, naujienas, kartu mokytis džiaugtis kito sėkme, geromis emocijomis. ❖ Surengti po pasirodymų, koncertų tėveliams pasidalinimų įspūdžiais valandėles, skatinti geras emocijas, stabdyti šaipymąsi, patyčias. ❖ Sudaryti galimybes vaikui matyti gražius gamtos, aplinkos vaizdus, spalvingas knygeles, dailės kūrinius.
<h2 style="color: green; margin: 0;">MENINĖ RAIŠKA</h2>	
<p><i>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia žaidimą „Dirigentas“. ❖ Žaidžia muzikinius- ritminius žaidimus, skanduotes „Aidas“, „Pakartok“, „Ėjo kiškis“, „Uda da“, „Sukaliau ratą“. ❖ Vaidmeniniuose žaidimuose keičia balso intonacijas. ❖ Su auklėtojos pagalba ir be jos ruošia dekoracijas, parenka ir tikslingai panaudoja aplinkos daiktus, drabužius savo žaidimams. ❖ Savo geriausiems draugams pasakoja savo „paslaptis“, pasidalina savo rūpesčiais su auklėtoja. ❖ „Rašo“, keverzoja, piešia raides, simbolius smėlio dėžėje, lape, lentoje, sniege įvairiomis priemonėmis (pagaliukais, pieštukais, pirštu ir pan.). ❖ Dekoruoja, aplikuoja, lipdo ir pan. pažįstamas raides.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kartu su vaikais kurti ritmus, melodijas ketureiliams, mįslėms, patarlėms, skatinti vaikus kurti judesius rateliui, žaidimui, girti už jų originalumą, išmonę, drąsą, norą kurti. ❖ Pasirūpinti, kad vaikams netrūktų muzikos instrumentų, žaislų, buitinių daiktų dekoracijoms, įvairių priemonių rašymui, keverzavimui. ❖ Pamokyti, parodyti vaidmeniniuose žaidimuose, kaip keisti balso intonacijas, kaip judėti pagal tipiškus veikėjo bruožus. ❖ Tyrinėti kūno galimybes, išbandyti įvairius judesius.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Pažinimo kompetencijos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys:

Aplinkos pažinimas

Skaičiavimas ir matavimas

Tyrinėjimas

Mokėjimas mokyti

Pažinimo kompetencijos pagalbinės vaiko pasiekimų sritys:

Iniciatyvumas ir atkaklumas

Problemų sprendimas

Meninė raiška

SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vertybė nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daktus pagal spalvą, formą dydį, jaučia dydžių skirtumus, daikto padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ryto rate skaičiuoja mergaites ir berniukus, padedant auklėtojai ir visus vaikus. ❖ Skaičiuoja savo pirštukus. ❖ Žaidžia žaidimus: „Surask ir padėk tiek pat“, „Kur daugiau – mažiau“, „Parduotuvė“. ❖ Lanksto popierių pusiau, į 2,4 dalis. ❖ Žaidžia žaidimus su skaitmenų kortelėmis, pritaiko atitinkamą skaitmenį daiktų grupei. ❖ Žaisdami išsiskaičiuoja naudodami skaičiuotes. ❖ Sprendžia, kaip padalinti visiems po lygiai obuolių jei jų yra. Žaidžia žaidimą „Stebuklingas maišelis“. ❖ Grupės aplinkoje suranda panašių formų daiktus į nurodytas geometrines figūras. ❖ Žaidžia stalo žaidimus „Surask tokią pačią spalvą“, „Surask gėlytei antrą pusę“, dėlioja dėlionės. ❖ Žaidžia rato žaidimus su spalvota guma, parašiotu. ❖ Lygina pastatytus statinius: kuris didesnis, ilgesnis, platesnis, storesnis. ❖ Žaidžia žaidimus judėdamas erdvėje nurodytomis kryptimis. ❖ Savo pasakojimuose naudoja sąvokas „šiandien“, „rytoj“, „išėiginės dienos“. ❖ Klausinėja, kiek laiko žaisime, kelinta valanda, už kiek laiko eisime miegoti, kiek liko laukti iki kito gimtadienio. ❖ Kuria kalendorių, žaidimuose naudoja smėlio laikrodį. ❖ Kurdamas paveikslus sudėlioja žmogaus, gyvūnelio kūną iš įvairių figūrėlių.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaisti tuos pačius žaidimus su skirtingų spalvų, dydžių, formų daiktais, įvardijant daikto spalvą, dydį, formą, daryti pauzes, vis pakartoti žodžius, kad vaikas juos įsidėmėtų. ❖ Klausytis ir teatralizuoti žaidimus, daineles, skaičiuotes, pasakėles, kuriuose kas nors skaičiuojama, kartojama, randama. ❖ Kalbėtis apie tai, ką vaikas kasdien daro ryte, dieną, vakare, naktį. Vaikščiojant gamtoje atkreipti dėmesį į metų laikams būdingus požymius.
APLINKOS PAŽINIMAS	
<p><i>Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pasakoja legendą apie Vilnių, jo lankytinas vietas, dalinasi savo kiemo istorijomis su draugais, suaugusiais. ❖ Žaisdamas šeimos žaidimus, imituoja tėvelių profesijas, „keliauja“ į jų darbo vietas. ❖ Padedant tėveliams, kuria šeimos medį. ❖ Lankosi bibliotekoje, muziejuose, prie Vilnelės, Rokantiškių piliakalnio ir kt. Vilniaus apylinkių lankytinose vietovėse. ❖ Rūšiuoja šiukšles grupėje, išvykose į gamtą švarina ją, surenka

<p><i>gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.</i></p>	<p>šiukšles.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kuria su auklėtoja elgesio gamtoje taisykles. ❖ Su suaugusiais rengia dekoracijas Kalėdų, Velykų, ir kt. šventėms, aprangą, scenarijų, simboliką. ❖ Ryto rate pasakoja apie orą, metų laiką, jų požymius. ❖ Maisto gaminimo centre gamina daržovių, vaisių salotas. ❖ Žaidžia kūrybinius- siužetinius žaidimus: „biblioteka“, „koncertas“, „bankas“, „parduotuvė“, „aerouostas“, „autoservisas“ ir kt.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Skatinti vaikus stebėti ir pavadinti augalus ir gyvūnus, esančius artimiausioje aplinkoje. ❖ Pažinus artimiausią darželio aplinką plėsti pažinimo akiratį apylinkėse, organizuoti ekskursijas, netolimas išvykas. ❖ Skatinti stebėti dienos orus, metų laiką ir gamtos pokyčius, kurie tuo metu vyksta. ❖ Sukurti situacijas aiškintis, kaip daržovės, vaisiai, uogos vartojami maistui, kuo jie naudingi. ❖ Skatinti domėtis šeimos tradicijomis, supažindinti su giminės medžiu.
<h3 style="color: #0056b3; margin: 0;">MOKĖJIMAS MOKYTIS</h3>	
<p>Vertybinių nuostatų, esminių gebėjimų</p>	<p>3-5(6) metų vaikų veiksenos</p>
<p><i>Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Renka informaciją įvairiais būdais: varto knygeles, enciklopedijas, klausinėja apie jose esančią informaciją, su tėveliais „naršo kompiuterį“. ❖ Žaidžia žaidimus: „Paliesk ir atpažink“, „Uostau, ragauju“. ❖ Užduoda atvirus klausimus suaugusiems apie jį supančius reiškinius, objektus „kodėl“, „kaip“, „kada“ „iš kur atsiranda“. ❖ Pastebi ir išbando grupėje naujai atsiradusias priemones, žaislus. ❖ Sprendžia galvosūkius.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Atkreipti dėmesį į vaiko ketinimus, norą ką nors išbandyti, pažinti, kurti sąlygas vaikui mokytis. ❖ Pastebėti situacijas, kuriose vaikas ko nors nori išmokti. ❖ Numatyti kuo įvairesnės veiklos, kuri padeda mokytis tyrinėti ir pažinti aplinką. ❖ Supažindinti vaikus su enciklopedijomis, internetu, leidžiama, siūloma bei mokoma jais naudotis.
<h3 style="color: #0056b3; margin: 0;">TYRINĖJIMAS</h3>	
<p><i>Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja. Aktyviai tyrinėja save,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tirpina sniegą, užšaldo vandenį, piešia ant šlapio popieriaus. ❖ Tyrinėja daiktus ant šviesos stalo, šviesos dėžučių. ❖ Stebi ir tyrinėja gamtos reiškinius, kuria gamtininko kalendorių. ❖ Prižiūri daržą gamtos centre ir lauke (stebi, matuoja).

<p><i>socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia žaidimus „Plaukia- skęsta“, „Karšta- šalta“, „Atpažink draugą“, „Surask tinkamą paveikslėlį“, „Atspėk, ką valgai“. ❖ Atlieka bandymus su balansinėmis svarstyklėmis. ❖ Žaidžia su kortelių rinkiniais „Pavojingi dakta“, „Naminiai ir laukiniai gyvūnai“. ❖ Išbando magnetą grupės aplinkoje, lauke. ❖ Su auklėtoja kuria išvykos žemėlapi
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Visa, kas yra artimiausioje aplinkoje, laikyti žaidimo priemonėmis. ❖ Sudaryti sąlygas patirti skirtingas žaidimo erdves, pajusti įvairius pojūčius, duoti tyrinėti įvairių medžiagų, formų. ❖ Skatinti vaikus stebėti ir apibūdinti daiktų, medžiagų, gyvosios gamtos objektų savybes ir bruožus. ❖ Sudaryti galimybę suskaičiuoti, prognozuoti, skatinti tyrinėti gamtos ir socialinės aplinkos objektus.
<h3 style="color: blue; margin: 0;">PROBLEMŲ SPRENDIMAS</h3>	
<p><i>Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia labirintų žaidimus. ❖ Siekdamas aukštai esančio ar užkirusio daikto, panaudoja šalia esantį daiktą, žaislą. ❖ Dalyvauja diskusijose: „Kaip manai, kodėl...?“, „Mūsų grupės problemos?“ „Kodėl mums nepavyko“. ❖ Tyrinėdamas, bandydamas pasirenka sau tinkamiausias priemones, komentuoja, kodėl jas pasirinko. ❖ Prašo padėti, klausia patarimo. ❖ Pasirenka iš kelių pasiūlytų sprendimo būdų.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nuolat drąsinti vaiką savarankiškai bandyti įveikti iššūkį ar problemą, skatinti imtis pagal jų galimybes sudėtingos veiklos. ❖ Komentuoti vaikų taikytus problemų sprendimo būdus ir jų pasekmes. ❖ Kai vaikai susiduria su problema, paprašyti visų pagalvoti, ką galima daryti toje situacijoje, užduoti klausimus, padedančius apmąstyti problemą.

<h3 style="color: blue; margin: 0;">INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS</h3>	
<p>Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas</p>	<p>3-5(6) metų vaikų veiksenos</p>
<p><i>Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Atlikdamas darbelius, užduotėles kartoja tol, kol pavyksta: renkasi kitas priemones, būdus. ❖ Prašo, ragina, stengiasi sudominti, kad draugai tęstų pradėtą iš vakaro žaidimą, veiklą. ❖ Siūlo idėjas kaip įdomiau pasveikinti draugą, kokius daiktus

<p><i>ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.</i></p>	<p>pasiimti į išvyką ir pan.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ištikus nesėkmei, noriai priima draugo ar suaugusiojo patarimus. ❖ Ilgą laiką veikia, žaidžia vienas ar su draugais, pratęsia žaidimą po kiek laiko.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pasiūlyti vaikų veiklos sumanymus, padėti juos išplėtoti, įgyvendinti, palaikyti, kai bando įveikti iššūkį savarankiškai, neskubėti teikti pagalbos. ❖ Skatinti vaikus pabaigti pradėtus darbus, padėti vienas kitam įveikti problemas.
<h3 style="color: #000080;">MENINĖ RAIŠKA</h3>	
<p><i>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Iš įvairių formų daiktų, gamtinės medžiagos kuria paveikslus, darbelius. ❖ Žaidžia muzikinius ratelius: „Laurencija“, „Pirmyn- atgal, kairėn- dešinėn“ ir pan. ❖ Aktyviai klausosi paukščių balsų, vėjo, jūros bangavimo, audros, lietaus ir pan. įrašų, juos mėgdžioja, imituoja kūnu. ❖ Žaidžia muzikinius žaidimus „Padainuok plonai– storai, šokinėdamas – ilgai“. ❖ Piešia save, šeimą, apibrėžia ant popieriaus lakšto gulinčio vaiko, savo plaštakos kontūrus. ❖ Kuria darbelius iš gamtinės medžiagos, rengia parodėles. ❖ Jungia įvairius ilgio juosteles, kuria girliandas. ❖ Kuria darbelius, pasirinkdamas įvairiausias technikas (teptukus, angliukus, akvarelines kreideles ir pan.) su suaugusiais margina margučius gamtinėmis spalvomis (burokėlio, svogūnų lukštų, sėmenimis ir pan.).
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pasiūlyti eksperimentuoti įvairesnėmis priemonėmis ir medžiagomis, skatinti išbandyti kitus būdus. ❖ Skatinti dainuoti vienbalses ir dialogines dainas. ❖ Mokyti klausyti ne tik muzikos kūrinių, bet ir gamtos, aplinkos garsų. ❖ Turtinti vaikų patirtį, vaizdinius, ugdyti vaiko vaizduotę, skatinant išžiūrėti bei apibūdinti, kokia gali būti linija, spalva, kvapas.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

Sveikatos kompetencijos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys:

Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai

Fizinis aktyvumas

Sveikatos kompetencijos pagalbinės vaiko pasiekimų sritys:

Savireguliacija ir savikontrolė

Meninė raiška

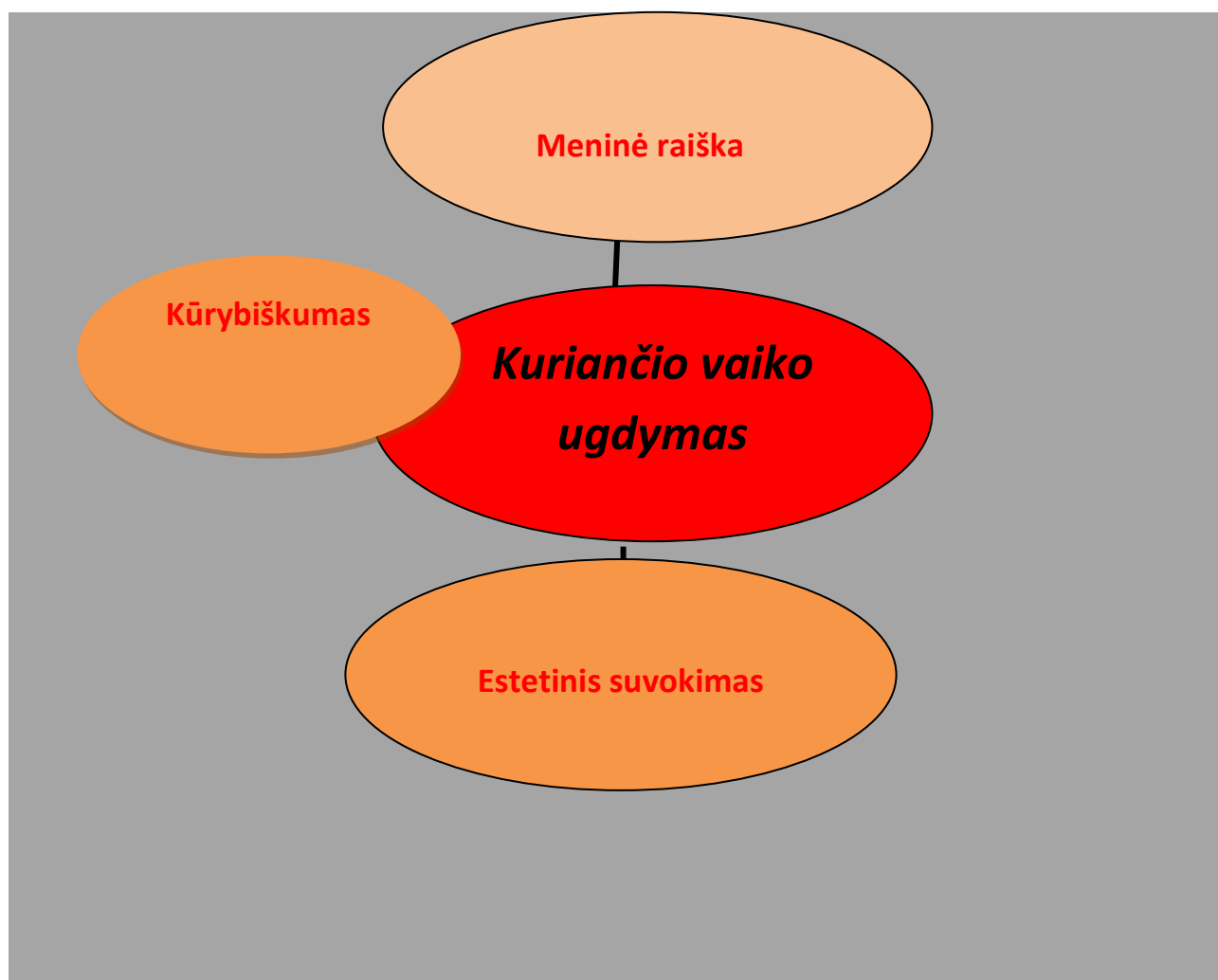
FIZINIS AKTYVUMAS	
Vertybinių nuostatų, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai, atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia žaidimus „Daryk kaip aš“, „Aukštyn- žemyn“, „Atsargiai – kliūtis“. ❖ Žaidžia gaudynes, slėpynes. ❖ Rungtyniauja estafetėse: „Perduok kamuolį“, „Bulvių maišas“, „Kas taiklesnis“, „Perduok kitam“. ❖ Karpo paveikslėlius iš žurnalų, laikraščių, pripiešia elementus. ❖ Žaidžia futbolą, trikrepsį. ❖ Dalyvauja ryto mankštose, mankštų pertraukėlėse. ❖ Žaidžia žaidimus „Tilteliu skubu“, „Garnys“, „Peršok per upelį“. ❖ Dalyvauja sportiniuose rytmečiuose, varžybose, sveikatingumo dienose. ❖ Lipa kopetėlėmis, laiptais, gimnastikos siennele.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Siūlyti vaikui įvairių žaidybinių situacijų, skatinančių vaikščioti ant pirštų, kulnų, sudaryti sąlygas lipdyti iš modelino, karpyti, klijuoti, žaisti pirštukų žaidimus. ❖ Organizuoti veiklą, kad vaikas eidamas atliktų ritminius judesius pečiais, galva, muštų kamuolį, mestų į viršų, ėjimą keistų bėgimu. ❖ Organizuoti vaikams įvairias estafetes, sportinius žaidimus, kad vaikai galėtų varžytis tarpusavyje.
KASDIENINIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	
Vertybinių nuostatų, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Noriai ugdomosi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia žaidimus: „Svečiuose“, „Kavinėje“. ❖ Rengia, prižiūri lėlės, jas prausia, šukuoja. ❖ Žaidžia stalo žaidimus: „Sveikas maistas“, „Vasaros ir žiemos apranga“. ❖ Dalyvauja diskusijose: „Ką valgome ir ko nereikėtų valgyti“, „Kodėl reikia laikytis tvarkos ir švaros“. ❖ Kuria patiekalų receptų knygeles padedant suaugusiems. ❖ Žaidžia žaidimus: „Kaip rengtis“, „Apsirenkim- nusirenkim“, „Svečiuose paršiukas Čiukas“. ❖ Žaidžia žaidimus: „Suvarstyti batą“, „Susek sagas“. ❖ Gamina su suaugusiais sveikus patiekalus: salotas, arbatas, užkandžius. ❖ Dalyvauja probleminiuose pokalbiuose: „Pavojus namuose, gatvėje“, „Pavojingi daktai“.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Skatinti ragauti ir valgyti įvairių maistą, siūlyti žaisti žaidimus, mokant naudotis stalo įrankiais, mokyti taisyklingai naudotis tualetu. ❖ Mokyti kasdieniniam gyvenimui reikalingų įgūdžių žaidžiant. ❖ Kartu su vaikais aptarti, kodėl žmogus valgo, kurie produktai naudingiausi jų augimui ir sveikatai, kokie pavojai tyko namie, gatvėje. ❖
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ	

<p><i>Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiau drinęs geba nusiraminti.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žaidžia žaidimus su taisyklėmis: „Kiškiai ir medžiotojas”, „Pagauk mane”, „Žuvis ir tinklas” ir pan. ❖ Rungtyniauja estafetėse, atlieka sportines užduotis. ❖ Susitaiko su pralaimėjimu rungčių metu, supranta, kad gali ir nepasisiekti. ❖ Laikosi dienotvarkės, supranta higieninių įgūdžių svarbą. ❖ Derina savo ir draugų veiksmus estafečių metu. ❖ Taikiai sprendžia konfliktines situacijas, prireikus prašo suaugusiojo pagalbos.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pasiūlyti vaikams būdų, kaip spręsti kylančius konfliktus, įrengti grupėje nusiramino kempelį. ❖ Susitarti su vaikais, kad atbėgtų pasitarti su auklėtoju, kai jaučiasi įskaudinti, liūdi pralaimėję. ❖ Skatinti žaidimus, kuriuose jie prisiima bendraamžio vaidmenį įvykusioje konfliktinėje situacijoje. ❖ Girti už dienotvarkės ir higieninių įgūdžių laikymąsi.

MENINĖ RAIŠKA

Vertybinių nuostata, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksenos
<p><i>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Atlieka daineles „Varlytės gripas”, „Meškiuko sloga” ir pan. ❖ Žaidžia imitacinius muzikinius ratelius: „Jeį nori būti sveikas”, „Pauzių sambo”, „Beždžioniukų šokis”. ❖ Žaidžia artikuliacijos, kvėpavimo žaidimus: „Dramblys”, „Pūsk, balionėlį”, „Liūtas pabudo” ir kt. ❖ Žaidžia vaidybinius žaidimus: „Pas gydytoją”, „Sporto klube”. ❖ Kuria plakatus, koliažus „Sveiko maisto piramidė, lėkštė”, „Pagalbos telefonai”. ❖ Su auklėtoja gamina varžybų atributiką: plakatą, vėliavėlę, emblemą.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Skatinti aktyvų vaiko dalyvavimą įvairioje meninėje veikloje: šokant, muzikuojant, vaidinant ir kt. ❖ Žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius, tekstą imituojant judesiais, skatinti judėti pagal muziką ir tyloje einant, bėgant apsisukant.

MENINĖ KOMPETENCIJA

Meninės kompetencijos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys:

Kūrybiškumas

Estetinis suvokimas

Meninės kompetencijos pagalbinės vaiko pasiekimų sritys:

Meninė raiška

MENINĖ RAIŠKA

Vertybinių nuostatų, esminis gebėjimas	3-5(6) metų vaikų veiksmos
<p><i>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</i></p>	<p>DAILĖ</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Išbando įvairias technikas: tapybos, piešimo, dekupažo, skrebinimo ir kt. ❖ Varto dailės kūrinių reprodukcijų albumus, juos komentuoja. ❖ Kuria ryto, dienos, savaitės mandalas, supranta jų kūrimo principus. ❖ Piešia dvipusius piešinius per organinį stiklą. ❖ Kuria grupinius vitražus, mozaikas „Metų laikai“, „Akvariumas“ ir pan. ❖ Gamina, dekoruoja dovanų dėžutes. ❖ Bando kurti netradicinius piešinius su akmenukais, karoliukais, gamtine medžiaga, sagom. ❖ Su pedagogu gamina savo vardinį antspaudą iš plastiko, kamštinės medžiagos. ❖ Kuria grafikos darbelius su tušu, geliniu tušinuku, rėžtuku ir pan. ❖ Lieja akvareles, pasitelkdami siūlus, dažus, medžiagas, kempinėles. ❖ „Skaito“ spalvų piešinius. ❖ Dekoruoja įvairiais ornamentais, linijomis ir formomis vazes, namelius, dėžutes ir pan.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Suteikti galimybę išbandyti įvairias technikas, pamatyti tautodailės, taikomosios dekoratyvinės ir vaizduojamosios dailės ir kitus meno kūrinius. ❖ Palaikyti unikalų vaiko gebėjimą vaizdu išreikšti jutiminę patirtį. ❖ Eksperimentuoti ir atidžiau išsižūrėti į įvairių medžiagų ir technikų teikiamas galimybes. ❖ Skatinti pasakoti apie savo kūrybinį darbą.
	<p>VAIDYBA</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kuria ir žaidžia siužetinius šeimos, profesijų, žaidimus mimika, balsu, judesiais pamėgdžiodamas vaidinamą personažą. ❖ Vaidina pačių sugalvotus siužetus „čia ir dabar“ stalo teatre su pasirinktomis lėlėmis. ❖ Išbando pirštines, pirštukines lėles. ❖ Lankosi atvažiuojamuose spektakliuose darželyje, lėlių teatre. ❖ Kuria trumpas improvizacijas pagal žinomas pasakas ar pačių sugalvotas: „Kelionė“, „Katinėlis ir gaidelis“ ir kt. ❖ Vaidindamas palaiko bendravimą su publika, pažvelgdamas į žiūrovus. ❖ Vaidindamas žinomas istorijas sukuria savo pabaigas: pvz.: katinas pelių nebegauja, o ėda kačių maistą. ❖ Muzikiniuose rateliuose, formulinėse dainose savaip parodo imitacinius judesius. ❖ Iširengia iš rastų grupėje daiktų „kirpyklą“, „polikliniką“ ir pan. ❖ Žino ir naudoja kai kurias sąvokas: „režisierius“, „aktorius“, „spektaklis“ ir kt. ❖ Baigęs vaidinti nusilenkia žiūrovams. ❖ Aptaria su draugais, suaugusiais savo ir kitų vaidmenis.

Ugdymo gairės	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Skatinti vaikus įsijausti į veikėjus, siužetą ❖ Parūpinti žaidimams tikrų daiktų. ❖ Nekoreguoti vaiko emocinės raiškos, nelyginti vaiko išraiškos su kitais vaikais . ❖ Džiaugtis kiekvieno vaiko pastangomis, mokyti pabaigus vaidinti nusilenkti. ❖ Pasekus ar perskaičius pasaką, pažiūrėjus vaidinimą, paskatinti patiems vaidinti.
	<p>MUZIKA IR ŠOKIS</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Klausosi įvairių stilių, žanrų, muzikos kūrinių ar jų ištraukų atliekant imitacinius judesius (aktyvus muzikos klausymas). ❖ Pasakoja kokias emocijas žadina muzika, kokius instrumentus girdi ir pažįsta. ❖ Žaidžia su instrumentų paveikslėliais, klausydamas instrumentinės muzikos. ❖ Žaidžia muzikinius ratelius salėje, grupėje, lauke. ❖ Kuria melodijas mįslėms, vardams, patarlėms. ❖ „Groja” savo kūnu, aplinkos daiktais, vaikiškais instrumentais pritardamas šokiams, dainelių, instrumentinių kūrinių intarpuose, įžangose. ❖ Mėgdžioja gamtos garsus. ❖ Bando savo balso galimybes žaisdamas vokalius žaidimus: „Padainuok aukštai- žemai, storai- plonai”, „Pamėgdžiok operos solistą ir rokerį”. ❖ Kuria savo ritmus dalyvaudamas ritminiuose dialoguose su mokytoju, kitais vaikais. ❖ Kaip atlikėjai dalyvauja darželio koncertuose. ❖ Kartu su suaugusiuoju gamina instrumentus: lietaus lazda, barškutį, tarškyne. ❖ Kuria savo dainelę, šokį. ❖ Grupėje dalyvauja „Talentų šou”, domisi šiuolaikiniais muzikos atlikėjais. ❖ Dainuoja kanonu nesudėtingas daineles. ❖ Žaidžia muzikinius žaidimus „Dirigentas ir orkestras”, „Miško orkestras”, „Išgirk ir pakartok”. ❖ Skanduoja ritmines skanduotes, palydi jas judesiais. ❖ Grupėje, namuose dainuoja išmoktas daineles. ❖ Atlieka savo „partiją” dainuojant nesudėtingas 2-3 taktų dvibalses daineles. ❖ Atlieka ritmiškus judesius 2, 3, 4 dalių metro kūrinėliuose, greitėjančiu- lėtėjančiu tempu. ❖ Lankosi liaudies instrumentų muziejuje, tautinės kultūros centre. ❖ Žaidžia lietuvių ir lenkų liaudies muzikinius ratelius. ❖ Šoka lietuvių ir lenkų liaudies šokius poromis, po keturis, susikabinę įvairias būdais. ❖ Sudaro, sumažina ir padidina ratą šokio ar ratelio metu. ❖ Šoka sudarydami du ratus, dvi eiles. ❖ Šoka įvairių tautų šokius, žaidimus „Gyvatėlė”, „Draugystės šokis”, „Kiaulė grikiuose”, „Sirtakis” ir pan.

Ugdymo gairės	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Klausytis ne tik įvairios muzikos, bet ir tylos, triukšmo, lyginti jų skirtumus. ❖ Dainuoti su vaikais įvairaus turinio dainas ir skatinti juos dainuoti visur. ❖ Parinkti nesudėtingos struktūros folklorinius žaidimus, ratelius. ❖ Siūlyti stebėti gamtą ir bandyti mėgdžioti jos garsus. ❖ Drauge su vaikais kurti ritmus, melodijas, judesius rateliui, žaidimui, pasirūpinti, kad grupėje netrūktų muzikos instrumentų ar kitų daiktų, kuriais galima groti.
---------------	--

ESTETINIS SUVOKIMAS

<p><i>Domisi, gėrisi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Klausosi įvairaus žanro muzikos kūrinių, juos komentuoja. ❖ Aptaria jo aplinkoje esančius meno kūrinius. ❖ Tvarkingai elgiasi su kūrybinėmis priemonėmis. ❖ Pastebi spalvų, formų grožį. ❖ Vertina savo ir draugų kūrybinius darbelius. ❖ Varto dailės, architektūros albumus, komentuoja. ❖ Klausosi įstaigoje vykstančių „gyvų“ koncertų (profesionalių muzikantų). ❖ Žaidžia garsais, žodžiais, garsažodžiais. ❖ Pastebi spalvų nuotaikas aplinkoje, kūriniuose. ❖ Suaugusiųjų padedami, dalyvauja kūrybiniuose konkursuose, projektuose, festivaliuose, parodose, vertina pateiktus kūrybinius darbelius, pasirodymą. ❖ Su auklėtoja atnaujina grupės aplinką, ją puošia, siūlo savo idėjas. ❖ Dalyvauja įstaigos renginiuose, šventėse, pasirodymuose. ❖ Lankosi M.K. Čiurlionio muziejuje, M. Žilinsko dailės galerijoje, tautinės kultūros centre, liaudies instrumentų muziejuje. ❖ Stebi ir komentuoja draugų vaidinimus, į įstaigą atvykstančius spektaklius. ❖ Komentuoja girdimų instrumentų skambesį, muzikos nuotaiką.
---	--

Ugdymo gairės	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nuolat palaikyti vaiko norą ką nors gražiai padaryti/ ❖ Padėti pajusti vaizdo, nuotaikų paskeitimus kečiantis linijai, formai bei spalvai. ❖ Sudaryti sąlygas klausyti, stebėti skirtingus meno kūrinius, paskatinti reikšti savo nuomonę, išgyvenimus. ❖ Sudaryti galimybes vaikams dalyvauti muzikinėje veikloje ir darželyje vykstančiuose renginiuose.
---------------	---

KŪRYBIŠKUMAS

<p><i>Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Išradingai panaudoja gamtinę medžiagą savo kūrybiniuose darbeliuose. ❖ Aplikuoja, kuria vitražus, panaudodamas aplinkoje esančias medžiagas (žurnalus, gofruotą kartoną, plastiko atliekas ir pan.). ❖ Iliustruoja muzikos kūrinius dailės priemonėmis. ❖ Savo idėjas išreiškia dailės, piešimo priemonėmis. ❖ Atlieka kūrybinius darbus grupelėmis ir po vieną.
---	--

<p><i>veikloje, ieško nežinomas informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Panaudoja tapybos, piešimo, dekupažo, koliažo, skrebinimo ir kt. dailės technikas, jas tyrinėja. ❖ Susiplanuoja laiką, eigą ir atlieka kūrybinį darbą, žaidimą. ❖ Tęsia pradėtas istorijas, patys jas kuria, komentuoja. ❖ Kuria melodijas tekstams, savo daineles. ❖ Jaučia, kokias linijas, spalvas pasirinkti išreiškiant emocijas, jausmus. ❖ Tapo, lipdo su tradicinėmis ir netradicinėmis priemonėmis, jas išradingai panaudoja. ❖ Gamina knygeles, kvietimus, atvirukus šeimos nariams, atributiką, reikalingą šventėms. ❖ Eksperimentuoja su popieriumi, jo faktūromis, spalvomis. ❖ Improvizuoja su vaikiškais instrumentais, aplinkos daiktais, kurdamas savo ritmus. ❖ Groja grupės „orkestre“, sukuria savo orkestrinį kūrinį. ❖ Kuria savo spektaklį su auklėtoja, parenka drabužius, scenografiją. ❖ Maišo spalvas savo nuožiūra, džiaugiasi išgautais atspalviais. ❖ Kuria savo eilėraščius, miniatiūras, jas iliustruoja. ❖ Kuria imitacinius judesius muzikiniams žaidimams, dainelėms.
<p>Ugdymo gairės</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kurti saugią, laisvą aplinką, kurioje vaikas gali eksperimentuoti su įvairia saugia medžiaga. ❖ Siūlyti žaidimus su vandeniu, skatinti savarankiškai statyti smėlio pilis, eksperimentuoti su įvairiu popieriumi. ❖ Skatinti įvairią veiklą, įvairius daiktų panaudojimo būdus, lavinti kūrybinį mąstymą, prašyti kuo tiksliau apibūdinti kūrinį.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ikimokyklinio ugdymo rezultatas yra vaikų pasiekimai.

Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(-si) ypatumus bei daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas. Vertinimas atliekamas taip, kad garantuotų psichologinį saugumą, gerą vaiko savijautą, padėtų išgyventi sėkmės jausmą, motyvuotų ugdytis bei įveikti kliūtis.

Vaiko pasiekimai įvertinami du kartus per mokslo metus: spalio mėnesį atliekamas (fiksuojamasis) pirminis vertinimas, gegužės mėnesį – baigiamasis įvertinimas (apibendrinant pokyčius, įvykusius per mokslo metus). Prireikus atliekami tarpiniai vaiko pasiekimų vertinimai. Ugdymo pasiekimų vertinimo vykdytojai ir dalyviai: vaikai, tėvai, ugdytojai.

Vaiko pasiekimai vertinami šiais kriterijais:

ugdymo (si) pasiekimų vertinimas yra visuminis. Jis vyksta nuolat, kad vaikas kiekvieną kartą neliktų pastebėtas, o tėvai gautų aiškia ir savalaikę informaciją apie vaiką;vertinant atsižvelgiama į individualius vaiko pasiekimus, pažangą.

Ugdymosi pasiekimų vertinimo metodai ir būdai.

Stebėjimas, pokalbiai su vaiku natūralioje kasdieninėje veikloje, vaiko veiklos ir kūrybos produktų analizė, vaiko kalbos, veiklos, garso bei vaizdo įrašai, esant poreikiui atskiros ugdymo srities tyrimai, pokalbiai su vaiko tėvais.

Duomenys apie vaiko pasiekimus ir pažangą kaupiami vaiko aplanke (žr.Priedą Nr.1) Tai vaiko darbelių, užduotėlių rinkinys, pedagogų įrašai, pastabos, komentarai apie vaiko pasiekimus penkių kompetencijų srityse, rodantys vaiko pažangą per tam tikrą laiko tarpą. Vaiko pasiekimus ir pažangą vertina ne tik pedagogai, bet ir patys vaikai, tėvai (globėjai).

Aplanką sudaro dailės darbai, užrašytos vaikų mintys, žodinė kūryba, rašytinės kalbos pavyzdžiai, nuotraukos. Sukauptas aplanke „keliauja“ su vaiku (kai vaikas keliamas į kitą grupę). Vaikui pereinant į priešmokyklinę grupę, informacija perduodama šios grupės pedagogams, kurie tęsia vaiko vertinimą vadovaudamiesi priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

Informacija apie vaikų pasiekimus ir pažangą aktuali patiems vaikams, tėvams, kitiems pedagogams, specialistams, administracijai. Atlikę vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimą, šią informaciją analizuojame ir aptariame. Mokslo metų pabaigoje mokytojų taryboje apibendrinami įstaigos ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų rezultatai, pateikiamos išvados apie išryškėjusius pasiekimus ir tobulintinas sritis. Tėvams apibendrinta informacija pateikiama individualiai, jiems suprantamai ir aiškiai. Vaiko darbus, elgseną, išgyvenimus aptariame su pačiu vaiku individualiai.

Šia informacija remiamasi rengiant įstaigos strategiją, metinę veiklos programą, atliekant įstaigos veiklos įsivertinimą.

VI. LITERATŪRA:

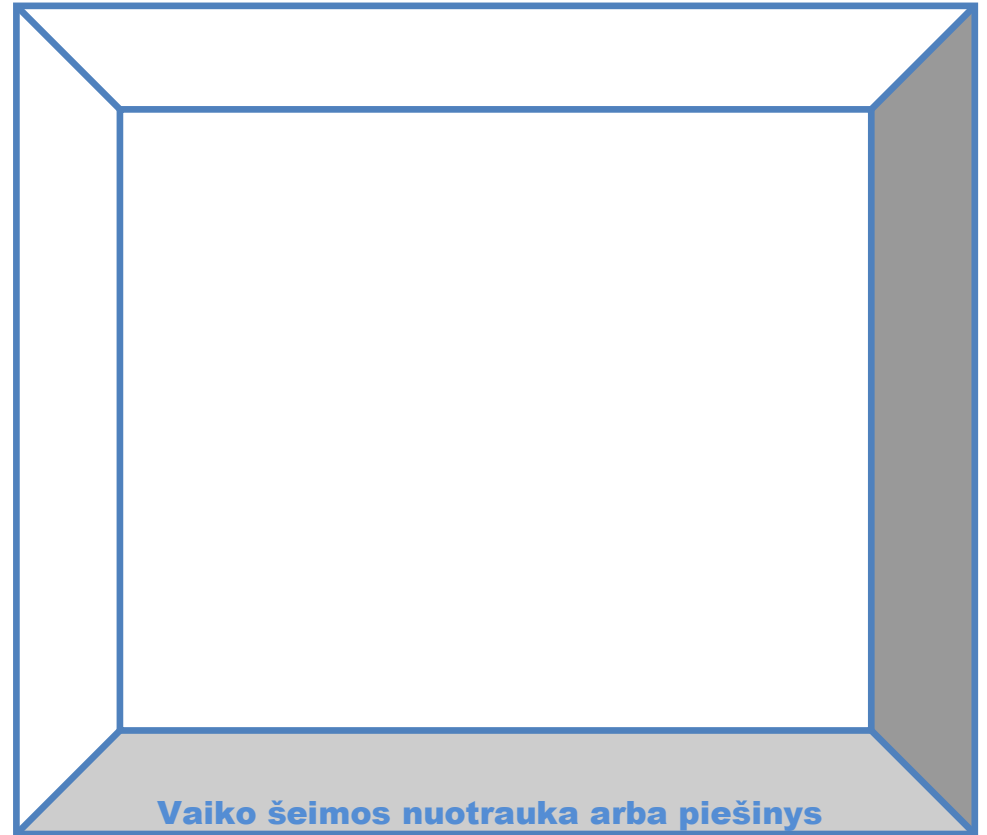
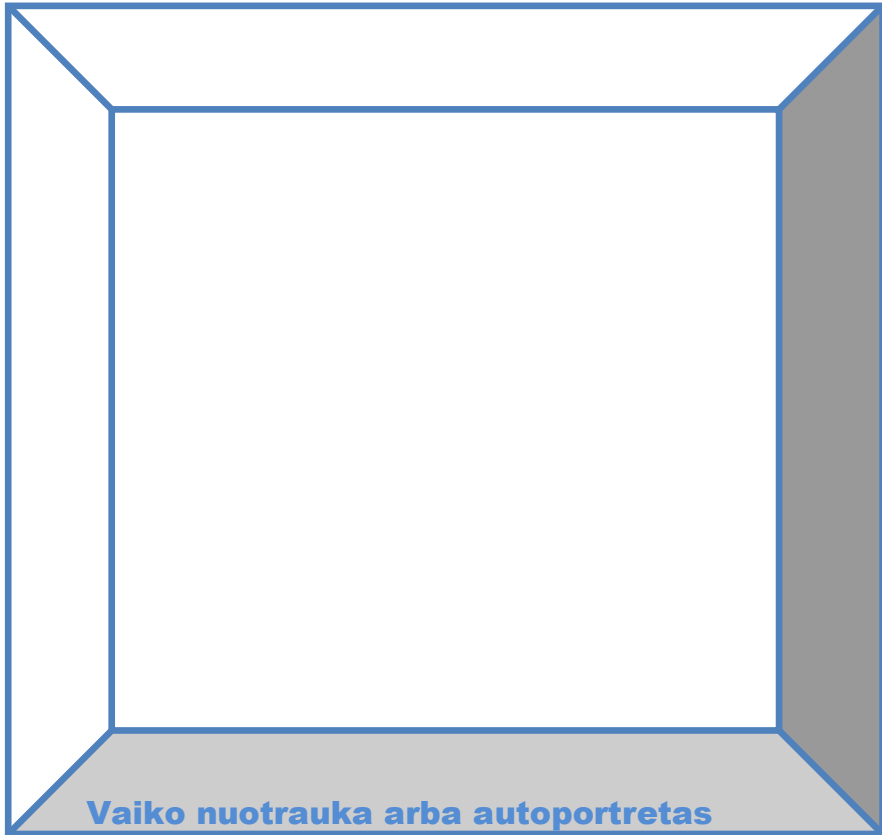
1. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
2. Ankstyvojo ugdymo vadovas, Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
3. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
5. E. Adaškevičienė. Lietuvos ikimokyklinukų fizinis ugdymas, Kaunas: Šviesa 1993.
6. J. Rauckis, D. Drungilienė. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūno kultūros programa ir metodinės rekomendacijos, Vilnius, 2003.
- 7.A. Piliuvienė, N. Dailidienė, B. Jakučiūnienė, A. Kulvietienė, B. Plytnikienė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa, Vilnius: Leidybos centras, 1997.
8. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki 3 metų, Vilnius: Lietus, 2001.
9. Atvirų visiems vaikams grupių kūrimas, Gimtasis žodis, 2000.
10. V. Budrikienė ir I.E. Danauskienė. Vaikų kalbos ugdymas- kūrybiškas procesas, Žvirblių takas, 2007-1.
11. J. Želentienė, N. Ganusauskienė. Muzikos ir dailės sąsajos vaidmuo ugdant kūrybingumo kompetenciją, Žvirblių takas, 2007-1.
12. R.Girdzijauskienė. Kūrybingumo ugdymas muzikine veikla, Žvirblių takas, 2004-1.
13. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Knyga auklėtojais, Vilnius, Lietus, 1997.
14. B.Grigaitė. Protinio vaikų brandinimo programa, Kaunas: VDU leidykla, 1996.
15. Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinės rekomendacijos. 2013, ŠMM, projektas „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ VP1-2.3-ŠMM-03-V-02-001.
16. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa, Vilnius: Leidybos centras, 1997.
17. E. Adaškevičienė. Vaikų sveikatos ugdymas. Pedagoginiai aspektai. Vilnius: Lietuvos sporto informacijos centras, 1999.
18. E. E. Gordon. Vaiko muzikalumo puoselėjimas, Kronta, 1999.
19. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Vilnius, 2004.
20. E. E. Gordon, B.M. Bolton. Ankstyvosios vaikystės muzikos mokymo programa „Muzikos žaismas“ , Kronta, 2004.
21. R. Jautakytė. Ankstyvasis muzikinis vaikų ugdymas, Klaipėda, 2009.

PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMO APLANKAS

Vaiko vardas, pavardė, gimimo data

grupė

ugdymo metai

Vaiko pasakojimas apie save, jo norai ir svajonės

VAIKO SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

SIŪLOMI VERTINIMO KRITERIJAI	PEDAGOGO VERTINIMAS					
	Spalis			Gegužė		
	Su pagalba	Gerai	Puikiai	Su pagalba	Gerai	Puikiai
● Bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiais ir bendraamžiais;						
● Dalyvauja grupiniuose žaidimuose;						
● Neverkia išsiskirdamas su tėvais;						
● Iškilus konfliktinei situacijai, sugeba mandagiai apsiginti;						
● Realiai suvokia savo gebėjimus;						
● Laikosi taisyklių, moka paaiškinti, motyvuoti savo elgesį;						
● Geba gerbti ir užjaučia žmones;						
● Atidus ir dėmesingas augalams ir gyvūnams;						
● Tvarko savo daiktus, žaidimo vietą;						
● Nori būti savarankiškas, bet prireikus, kreipiasi pagalbos;						
● Supranta ir prisitaiko prie darželio dienotvarkės ir taisyklių;						
● Suvokia šeimos sąvoką;						

UGDYMO GAIRĖS:

VAIKO KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

SIŪLOMI VERTINIMO KRITERIJAI	PEDAGOGO VERTINIMAS					
	Spalis			Gegužė		
	Su pagalba	Gerai	Puikiai	Su pagalba	Gerai	Puikiai
• Taisyklingai taria garsus;						
• Mėgsta daug kalbėti;						
• Pats pradeda pokalbį su bendraamžiais ir suaugusiais;						
• Pasakoja apie tai, ką matė, sukūrė;						
• Raiškiai deklamuoja eilėraščių;						
• Kalbėdamas vartoja sudėtinius sakinius;						
• Domisi knygomis, žurnaliukais;						
• Atpasakoja teksto turinį;						
• Seka trumpas pasakas, istorijas;						
• Pasakoja pagal iliustracijas;						
• Nuosekliai dėsto savo mintis;						
• Pasakoja išgalvotas istorijas;						
• Domisi nežinomų gimtosios kalbos žodžių reikšme;						
• Gali paaiškinti kai kurių gimtosios kalbos žodžių reikšmę;						

UGDYMO GAIRĖS:

VAIKO PAŽINIMO KOMPETENCIJA

SIŪLOMI VERTINIMO KRITERIJAI	PEDAGOGO VERTINIMAS					
	Spalis			Gegužė		
	Su pagalba	Gerai	Puikiai	Su pagalba	Gerai	Puikiai
● Pažįsta ir pavadina pagrindines spalvas;						
● Įsimena trumpus eilėraštukus, daineles;						
● Supranta daiktų paskirtį;						
● Išskiria dalį iš visumos, surenka nesudėtingus iš dalių susidedančius žaislus;						
● Smalsus, dažnai klausinėja;						
● Grupuoja, klasifikuoja daiktus pagal vieną ar keletą savybių; formą, dydį, spalvą ir panašiai;						
● Pasakoja apie tai, kas buvo vakar, yra šiandien, bus rytoj;						
● Pavadina pagrindinius medžius, gėles ir kitus augalus bei gyvūnus;						
● Turi elementarių žinių apie saugų eismą;						
● Domisi knygomis;						
● Mėgsta eksperimentuoti, naudodamas priemones tyrinėja daiktus;						
● Stebi jį supantį pasaulį;						
● Suvokia metų laikų kaitą, nusako jų požymius;						

UGDYMO GAIRĖS:

VAIKO SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

SIŪLOMI VERTINIMO KRITERIJAI	PEDAGOGO KOMENTARAS					
	Spalis			Gegužė		
	Su pagalba	Gerai	Puikiai	Su pagalba	Gerai	Puikiai
• Mėgsta fizinę veiklą, būna aktyvus, judrus;						
• Patinka žaisti judriuosius žaidimus;						
• Eina, bėga, ropoja, šliaužia įveikdamas kliūtis;						
• Atmuša, pagauna, spiria, meta kamuolį;						
• Judėdamas jaučia ir valdo savo kūną;						
• Judėdamas geba keisti kryptį, tempą, greitį, jėgą, trumpai išbūna nejudrus;						
• Pasako kitiems, kai pavargsta ar blogai jaučiasi;						
• Valdo savo emocijas ir elgesį žaisdamas ir laisvai arba tikslingai judėdamas;						
• Savarankiškai laikosi asmens higienos taisyklių;						
• Savarankiškai saugiai elgiasi grupės erdvėje, lauke, buityje;						
• Laikosi poilsio ir maitinimo ritmo;						
• Domisi savo kūnu, teisingai pavadina jo dalis;						
• Supranta ir perima sveikatą stiprinančias gyvenimo nuostatas;						

UGDYMO GAIRĖS:

VAIKO MENINĖ KOMPETENCIJA

SIŪLOMI VERTINIMO KRITERIJAI	PEDAGOGO VERTINIMAS					
	Spalis			Gegužė		
	Su pagalba	Gerai	Puikiai	Su pagalba	Gerai	Puikiai
• Tyrinėja ir išbando įvairias dailės priemones ir medžiagas;						
• Mėgsta lipdyti iš plastilino, modelino;						
• Naudoja įvairias piešimo technikas, tapo ant sniego, smėlio ir panašiai						
• Lanksto įvairius daiktus iš popieriaus ir kitokių medžiagų;						
• Pats nupiešia ir iškerpa įvairius daiktus;						
• Tvarkingai elgiasi su dailės priemonėmis;						
• Kuria įvairius meninės veiklos darbelius;						
• Domisi įvairiais muzikiniais instrumentais;						
• Mėgsta vaidinti, improvizuoti;						
• Kūrybingai žaidžia;						
• Mėgsta dainuoti šokti ratelius, dalyvauti muzikiniuose žaidimuose;						
• Domisi gamtos garsais, geba išgirsti jų melodingumą, skambumą;						
• Geba save išreikšti vaizdu, garsu, judesiu;						

UGDYMO GAIRĖS
